

Miljøministeriet
Departementet
14. september 2023
MIM 97-23

Grundnotat til Folketingets Europaudvalg

om Kommissionens afgørelse om fastsættelse i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF af værdierne for klassifikationerne i medlemsstaternes overvågningssystemer som resultat af interkalibreringsøvelsen og om ophævelse af Kommissionens afgørelse 2018/229/EU (komité sag)

KOM-dokument foreligger ikke

Resumé

Kommissionen har fremsat forslag om Kommissionens afgørelse om fastsættelse af værdierne for klassifikationerne i medlemsstaternes overvågningssystemer som resultat af interkalibreringen under vandrammedirektivet. Med forslaget fastsættes grænselinjerne mellem høj og god tilstand og mellem god og moderat økologisk tilstand for medlemsstaternes metoder til biologisk bedømmelse af miljøtilstanden i overfladevandområderne. Værdierne er konsistente med vandrammedirektivets normgivende definitioner, og forslaget vurderes dermed ikke at ændre beskyttelsesniveauet i Danmark og EU. Forslaget har ingen væsentlige statsfinansielle, samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske konsekvenser. Forslaget forventes sat til afstemning i komitéen under vandrammedirektivet den 25. september 2023. Regeringen agter at støtte forslaget.

Baggrund

Kommissionen har fremsat forslag om Kommissionens afgørelse om fastsættelse i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF af værdierne for klassifikationerne i medlemsstaternes overvågningssystemer som resultat af interkalibreringsøvelsen og om ophævelse af Kommissionens afgørelse 2018/229/EU.

Forslaget er fremsat med hjemmel i artikel 20, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF af 23. oktober 2000 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger (vandrammedirektivet).

Forslaget behandles i en forskriftsprocedure med kontrol i Udvalget om vandrammedirektivet (herefter komitéen). Hvis der er kvalificeret flertal for forslaget, forelægger Kommissionen forslaget for Rådet og Europa-Parlamentet med henblik på legalitetskontrol, der udtaler sig med henholdsvis kvalificeret og absolut flertal inden for 3 måneder. Kommissionen vedtager forslaget, såfremt Rådet og Europa-Parlamentet tilslutter sig forslaget, eller ikke har udtalt sig inden for tidsfristen. Opnås der ikke kvalificeret flertal i komitéen, forelægger Kommissionen sagen for Rådet, der udtaler sig med kvalificeret flertal inden for 2 måneder. Kommissionen underretter samtidig Europa-Parlamentet. Hvis Rådet vedtager forslaget eller ikke udtaler sig inden for fristen, skal forslaget sendes til Europa-Parlamentet til legalitetskontrol. Kommissionen vedtager forslaget, hvis Europa-Parlamentet ikke inden for en frist på 4 måneder har gjort indsigelse mod forslaget.

Forslaget forventes sat til afstemning i komitéen den 25. september 2023.

Formål og indhold

Formålet med forslaget er at fastsætte konkrete værdier for grænser mellem kvalitetsklasser i medlemsstaternes overvågningssystemer (metoder til biologisk bedømmelse af miljøtilstanden) som supplement til de værdier, der blev fastsat med Kommissionens afgørelse 2018/229/EU, og i enkelte tilfælde at tilpasse tidligere fastsatte værdier på baggrund af videnskabelige og tekniske fremskridt med henblik på at forbedre deres kvalitet. De konkrete værdier, som fastsættes med forslaget, er resultat af en interkalibrering af medlemsstaternes overvågningssystemer.

Med forslaget fastsættes, at medlemsstaterne for hver kategori af overfladevand (vandløb, søer, overgangsvande og kystvande) i deres overvågningssystemer skal benytte de værdier for grænser mellem kvalitetsklasser (mellem høj og god tilstand og mellem god og moderat tilstand), som er resultat af interkalibreringsøvelsen, og som er fastsat i del 1 i bilaget til afgørelsen. Det fastsættes, at for biologiske kvalitetselementer, for hvilke en interkalibrering ikke er fuldført, skal medlemsstaterne benytte de værdier for grænser mellem kvalitetsklasser, som er fastsat i bilagets del 2. Endvidere fastsættes, at medlemsstaterne kan anvende de i bilaget fastsatte metoder og værdier for grænser mellem kvalitetsklasser som grundlag for fastlæggelse af godt økologisk potentiale for kunstige og stærkt modificerede vandområder. Med forslaget ophæves endelig ovennævnte afgørelse 2018/229/EU.

Det nye forslag til interkalibreringsafgørelse erstatter Kommissionens afgørelse 2018/229/EU. I den nye afgørelse er der alene tilføjet de ændringer (tilføjelser af nye eller reviderede kvalitetsindeks), der er udviklet efter Kommissionens afgørelse 2018/229/EU.

I forslagets præambel er anført, at interkalibreringen af medlemsstaternes overvågningssystemer er en proces fastlagt i vandrammedirektivet, som skal sikre sammenlignelighed mellem medlemsstaternes biologiske overvågningsresultater, at interkalibreringen skal ske i forhold til hver af de biologiske kvalitetselementer for hver type af overfladevandområde, og at resultaterne skal være konsistente med de normative definitioner af høj, god og moderat økologisk tilstand i vandrammedirektivets bilag V. Det er anført, at alle trin i interkalibreringen er fuldført for metoder og tilhørende værdier for grænser mellem kvalitetsklasser nævnt i bilagets del 1, og at interkalibreringen af forskellige tekniske årsager ikke er fuldført for metoder og tilhørende grænser mellem kvalitetsklasser nævnt i bilagets del 2, men at disse resultater ligesom resultaterne i del 1 er konsistente med de normative definitioner i vandrammedirektivets bilag V, hvorfor medlemsstaterne bør anvende de respektive værdier for grænser mellem kvalitetsklasser i deres overvågningssystemer. Det er endvidere anført, at forskellige forhold, herunder ny viden og nye bedømmelsesmetoder, vil kunne føre til en gennemgang af interkalibreringsresultaterne med henblik på en forbedring af deres kvalitet og sammenlignelighed, som vil kunne berettige en opdatering af resultaterne i bilaget.

I forslagets bilag til afgørelsen fastsættes resultaterne af interkalibreringen af medlemsstaternes overvågningssystemer i form af konkrete værdier for grænser mellem høj og god tilstand og mellem god og moderat tilstand for relevante metoder for udvalgte typer af vandløb, søer, overgangsvande og kystvande. Resultaterne har været gennem peer review, foretaget af uafhængige eksperter, og er vurderet at være konsistente med de normgivende definitioner af kvalitetsklasserne i vandrammedirektivets bilag V. De konkrete værdier kan være forskellige mellem medlemsstater, der deler samme type af vandområder, fordi værdierne for nogle parametre er metodeafhængige.

Nye danske elementer i fjerde interkalibreringsafgørelse:

- fytobenthos og bunddyr er nye kvalitetselementer for søer i forhold til interkalibreringsbeslutningen i 2018

- fytoenthos er et nyt kvalitetselement for vandløb i forhold til interkalibreringsbeslutningen i 2018. For kvalitetselementet fisk, er grænseværdierne til DFFVa-indekset justeret til danske forhold i 2019.
- for kystvande er indikatoren ålegræs dybdegrænse ændret til dybdegrænsen for angiospermer, dvs. en generel indikator for rodfæstede bundplanter.

Forslaget ændrer ikke, ud over tilføjelser af nye eller reviderede kvalitetsindeks, noget ved de eksisterende grænser for høj-god og god-moderat økologisk tilstand, der er fastlagt i Kommissionens afgørelse 2018/229/EU. Afgørelsen ændrer således ikke ved grænserne for fx klorofyl og dybdegrænsen for ålegræs i kystvande.

Med inddragelsen af andre rodfæstede bundplanter end ålegræs, er der nu et større datasæt tilgængeligt for tilstandsvurdering af kystvande, hvilket i de pågældende områder øger robustheden af tilstandsvurderingen. En konsekvensanalyse fortaget af Miljøstyrelsen viser, at indeks for rodfæstede bundplanter i kystvande ikke ændrer tilstandsvurderingerne væsentligt.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet vil få forelagt sagen som et led i forskriftsproceduren med kontrol med henblik på legalitetskontrol.

Nærhedsprincippet

Der er tale om gennemførelsesforanstaltninger til en allerede vedtaget retsakt. Det er derfor regeringens vurdering, at det følger heraf, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Gældende dansk ret

Bekendtgørelse nr. 792 af 13. juni 2023 om overvågning af overfladevandets, grundvandets og beskyttede områders tilstand og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder.

Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

En vedtagelse af forslaget vil medføre behov for revision af bilag 3 i bekendtgørelse nr. 792 af 13. juni 2023 om overvågning af overfladevandets, grundvandets og beskyttede områders tilstand og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder, idet værdier for grænser mellem kvalitetsklasser mv., som er fastsat i dette bilag, vil skulle suppleres med de nye interkalibreringsresultater, som er indeholdt i forslaget.

Økonomiske konsekvenser

Forslaget konkretiserer bestemmelser i vandrammedirektivet om overvågning og vurdering af overfladevandområders tilstand, men fastsætter ikke nye forpligtelser for medlemsstaterne. Forslaget vurderes derfor ikke at have væsentlige statsfinansielle, samfundsøkonomiske, erhvervsøkonomiske eller administrative konsekvenser.

Beskyttelsesniveau og andre konsekvenser

Da de værdier for grænser mellem kvalitetsklasser, som fastsættes med forslaget, er konsistente med de normgivende definitioner af kvalitetsklasserne i vandrammedirektivets bilag V, skønnes en vedtagelse af forslaget ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark og EU. Vedtagelse af forslaget vurderes imidlertid at kunne bidrage til, at det ensartede beskyttelsesniveau for EU's vandområder, som er fastlagt med vandrammedirektivet, bliver efterlevet i praksis.

Høring

Forslaget har været i høring i EU Miljøspecialudvalget fra 31. august til 5. september 2023. Der er ikke indkommet hørings svar fra organisationerne.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Man er fra dansk side ikke bekendt med offentlige tilkendegivelser om forslaget i andre medlemsstater. På baggrund af tidligere afstemninger om lignende forslag forventes der at være et kvalificeret flertal for forslaget blandt medlemsstaterne.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen hilser Kommissionens forslag velkomment. Med forslaget rådes bod på udeståender i forhold til fastlæggelse af værdier for grænser mellem kvalitetsklasser i medlemsstaternes overvågningssystemer, hvilket kan forbedre kvaliteten af medlemsstaternes overvågning og bedømmelse af miljøtilstanden i overfladevandområderne.

Resultaterne af interkalibreringen, som er indeholdt i forslaget, har været gennem peer reviews foretaget af uafhængige eksperter, og er vurderet at være konsistente med de normgivende definitioner af kvalitetsklasserne i vandrammedirektivets bilag V. Regeringen finder, at det dermed bedst muligt på det foreliggende grundlag er sikret, at grænserne mellem kvalitetsklasserne er fastsat miljømæssigt ens for medlemsstaterne på tværs af EU, og at grundlaget dermed er sikret for en ensartet bedømmelse af miljøtilstand og målopfyldelse i overfladevandområderne.

Regeringen agter på den baggrund at støtte forslaget.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.